

GLAVA 10

VOLETI ŽENU Lezbejski život i veze

Ljubav među ženama je čudo i zadovoljstvo. Biti identifikovan ženom znači učiniti ženu svojim prioritetom. Lezbejstvo je način života, a ne samo pitanje sa kim želimo da spavamo.

Oslobođanju svih žena od opresije u mnogim zajednicama, najviše su doprinele lezbejke-aktivistkinje. Emotivna i ekonomska nezavisnost od muškaraca nam daje mogućnost da sve ovo činimo i da budemo objektivnije, aserativnije i moćnije. To je sloboda kojom treba da formiramo svet.

Kada pozitivno govorimo o lezbejstvu, heteroseksualnim prijateljicama se čini da kritikujemo njihov izbor – muškarca; što nije istina. Često se dešava da su ljubomorne na naše uspešne veze, koje one ne uspevaju da ostvare u heteroseksualnom odnosu. Esencijalni deo našeg lezbejstva jeste briga za druge žene, što uključuje i žene čiji je izbor drugačiji od našeg.

Poglavlje o lezbejkama, u originalu "Naše telo i mi", napisale su žene iz cele zemlje putem pisama, pričajući o svojim iskustvima, tražeći savete, vesti, kontakte i podršku. Mnogo se toga promenilo za lezbejke odkada se originalno poglavlje pojavilo. Nekoliko lezbejki je odlučilo da radi zajedno na nadogradnji ovog teksta. Rangirajući godišta od dvadesetčetiri do sedamdesetšest, došle smo do raznovrsnih pozadina i iskustava.

Želimo da putem informacija i podrške dopremo do žena koje tek počinju da ispoljavaju lezbejski identitet, kao i do lezbejki koje se osećaju izlovanim od drugih lezbejki. Takođe, želimo da heteroseksualnim ženama pružimo jasniju sliku o našim životima (Nijedna od sadašnjih spisateljica nije radila na tekstu iz 1973. godine: "U Americi nas zovu Dajk". Presudnu podršku i inspiraciju kod nekolicine od nas pobudili su naši prvobitni comin out-i. Napisale smo poglavlje koje se prilično razlikovalo od tona i fokusa originalnog, koristeći kraće priče, oslobađajući time prostor za veći broj tema).

Tokom poslednjih deset godina lezbejska zajednica je porasla. Lezbejke su brojne u etničkim grupama, ekonomskim klasama i političkim krugovima. Mi smo radnice u fabrici, učiteljice, prevoditeljke, doktorke, studentkinje, vlasnice, stjuardese, političarke, liderke, atletičarke... Neke od nas su invalidkinje, druge imaju ili planiraju da imaju decu, neke su sigurne da ne žele decu i u tome pronalaze oslobađajući izbor, jedne imaju veze koje traju čitav život, dok druge žive u celibatu. Ima i onih koje su udate za muškarce i ne mogu lako da napuste brak, a identifikuju se kao lezbejke. I pored toga što je većina istorijskih dokumenata učinila lezbejke nevidljivim, istraživanja otkrivaju lezbejsku kulturu koja datira još od drevnih vremena. Oduvek smo postojale i borile se za slobodu naše ljubavi, ponekad istupale javno, zbog toga proglašavane vešticama i spaljivane na lomači. Kulturno nasleđe koje su nam ostavile naše drevne sestre, namerno je pogrešno interpretirano, tumačeno, prevođeno u heteroseksualni kontekst, i često uništavano.

Mi koje pišemo ovo poglavlje uzbuđene smo zbog tog nasleđa. Iako srećne što živimo u vremenu kad lezbejke donekle mogu da žive i vole otvoreno, predrasude i opresija i dalje su svakodnevice. Nadamo se da će ovo poglavlje pomoći drugim lezbejkama – našim sestrama, da izgrade razumevanje, ponos i moć.

COMING OUT

"Coming out" je proces prihvatanja i afirmisanja našeg lezbejskog identiteta, i odlučivanja koliko želimo da budemo otvorene u vezi toga. To uključuje više stupnjeva: priznanje samoj sebi da si lezbejka, upoznavanje sa drugim lezbejkama, razgovore sa prijateljima i porodicom, učestvovanje na demonstracijama za prava lezbejki i gejeva, otvorenost u školi i na poslu. Mnoge od nas nikada neće biti slobodne da sve ovo učine. Mnogo energije trošimo donoseći odluke da li, kada, kako, i pred kim želimo da budemo otvorene. Jednog dana, kada naše društvo bude slobodno prihvatilo lezbejstvo, moći ćemo tu energiju da koristimo za mnogo potrebnije stvari.

COMING OUT PRED SAMOM SOBOM

Odrastajući u kulturi koja pretpostavlja da su svi heteroseksualni, biti svesna svog identiteta i prihvatiti ga obično je dug i postepen proces. Svaka od nas ima posebnu priču o izgradnji lezbejske svesti. Coming out pred samom sobom može se dogoditi u bilo kom životnom dobu.

Već sa četrnaest godina znala sam da se razlikujem od drugih. Sve moje drugarice pričale su o mladićima, a mene to nije zanimalo. Izašla sam sa par momaka ali sam izbegavala sve društveno uslovljene događaje. Volela sam da šetam sa nekom snažnom ženom. Uvek sam bila u nevolji. Svađala sam se sa roditeljima, uzimala droge, pila... Danas sagledavam da je to proisteklo iz mog saznanja da sam drugačija, i moje nemoći da bilo šta učinim u vezi toga.

Nisam mislila da ću postati lezbejka, sve do svoje dvadesetpete godine, kad sam se jednostavno zaljubila u ženu, i morala sa time da se nosim. Dok sam bila sa njom sve je bilo jednostavno, ali kada smo nakon tri godine raskinule, morala sam sebe konačno da pitam da li sam zaista lezbejka.

Mislim da sam oduvek bila gej, ali mi je trebalo sedamdeset godina da to priznam.

Nakon razvoda izlazila sam sa muškarcima i čak spavala sa nekoliko, ali nešto je nedostajalo. Tokom pet godina u celibatu, uglavnom sam bila zadovoljna slobodom i usamljenošću. Ponekad sam žalila što nikom ne dopuštam da mi priđe. Bila sam fascinirana lezbejkama, ali me je uplašila pomisao da možda i ja želim da volim ženu. Roditelji bi eksplodirali, bivši muž bi pokušao da mi oduzme starateljstvo nad decom, prijateljice bi mogle pomisliti kako želim da ih zavedem... Plašila sam se, takođe, da bi moj izbor značio da sam protiv muškaraca. Polako sam izašla na kraj sa tim, i jednog dana konačno rekla sebi: "Od sada sam lezbejka". Tada je jedan važan deo mog identiteta došao na svoje mesto. Drago mi je što sam izabrala da budem lezbejka.

Kada sam krenula na koledž, samo su dve crnkinje-studentkinje, čije su porodice pripadale srednjoj klasi, boravile u studentskom domu. Tada sam, otprilike, postala svesna da me privlače žene i pokušavala to da ugušim. Strah me je nagnao da svoju osećajna prema devojkama zamenim grubim i agresivnim ponašanjem kako bih se prikrija, ali ljudi su počeli da me optužuju da sam dajk. Bila sam prestravljena mišlju da se moje fantazije, na neki način, vide. Počela sam da se zabavljam sa muškarcima kako bih pokazala da nisam "takva". Sada mi je jasno da je cilj izrečenih optužbi bio da me "dovede u red" i natera da se ponašam kao "dama". Znala sam da svako može da me maltretira zato što sam crnkinja, a mislila sam da je najveći zločin

biti crnkinja-lezbejka. To je najviše uticalo da se udaljim od žena koje su bile zainteresovane za mene.

Kada sam završila fakultet pojavio se ženski pokret. Pokret mi je pružio podršku. Osnajili su me primeri žena koje imaju hrabrosti da promene svoj život. Shvatila sam da je uzaludno zavaravati se da si strejt. Konačno sam napravila coming out pred crnkinjom koju sam upoznala na poslu. Rezonovala sam da ukoliko me rasističko društvo diskriminiše na osnovu boje kože, to što sam gej ne čini nikakvu razliku. Od tada, moj život je postao ispunjeniji i srećniji.

U početku, mnoge od nas pokušavaju da se odreknu svog lezbejstva. Lezbejstvo je kontradiktorno u odnosu na: očekivanja porodice, rezervisana mesta u društvu, naša lična očekivanja. Sve što smo ikada čule o lezbejkama bilo je negativno. Najčešće se dešava da ne poznamo ni jednu javno deklarisanu lezbejku.

Nisam znala da postoje lezbejke u malom gradu kraj Beograda u kome sam živela. Imala sam šesnaest godina, kada sam se zaljubila u devojkicu i ostvarila vezu sa njom. Ona je bila prva za koju sam znala da je gej. Bilo mi je teško da kažem sebi "ja sam lezbejka", kada nisam poznavala ni jednu, niti sam znala šta sve podrazumeva taj termin.

Stereotipi o lezbejkama mogu nas zaplašiti.

Bila sam fascinirana idejom ljubavi prema ženama, ali sam bila potpuno isključena zbog predstave koju sam imala o njihovom izgledu. Nisam želela da budem muškarac, niti da izgledam kao muškarac.

Seksistički odgoj nas uči da su žene inferiorne, zbog toga se dešava da odbijamo svoje lezbejstvo. Još jedan od razloga je i svest o tome da će nam život kao lezbejkama biti težak i komplikovan, iako s' druge strane zadovoljavajući.

Mnoge lezbejke imaju bolna sećanja na pokušaje odricanja svojih osećanja prema ženama: zabavljajući se sa muškarcima, udavajući se, konsultujući psihijatre – tražeći izlečenje, tražeći utehu u alkoholu, drogama...

Odbijala sam da dodirujem devojkicu iz straha da bi mi se svidelo. Ljuta sam na sebe što sam toliko dugo potiskivala osećanja; sada mi je teško da se opustim i dodirujem ženu koju volim.

Napraviti coming out pred samom sobom u osnovi znači osloboditi se krivice, mržnje prema sebi, i straha, kojima nas je učilo homofobično društvo*. (Homofobija je iracionalan strah i mržnja prema homoseksualnosti u nama samima i u drugima.) Coming out znači voleti sebe kao ženu i lezbejku.

Kada prvi put napraviš coming out, to je kao da sebi govoriš nešto u šta nećeš da poveruješ. "Ljubila si se sa tom devojkicom, zar ne? Bilo ti je lepo, nije li? I šta onda nije u redu?" Kad postaneš iskrenija prema sebi čitav tvoj život se otvara.

Mesec dana nakon što sam imala prvu ljubavnicu i rekla sebi "OK, ja sam lezbejka", odjednom sam počela više da plešem, duplo više da se kupam, da naga plivam noću i nosim meke pripijene majce.

Kada sam napravila coming out, nisam poznavala u svom gradu nijednu lezbejku iz Azije. Bilo je to kao žongliranje između tri sveta. Odrasla sam u veoma tradicionalnoj kineskoj porodici. Nisam znala da sam građanska Amerike do svoje osamnaeste godine. Trebalo se najednom suočiti sa tom zemljom kao realnošću. Nekoliko godina kasnije shvatila sam svoju seksualnu preferenciju, nasuprot svim

tradicionalnim kineskim očekivanjima i ekstremnoj homofobiji kineske kulture, zajedno sa svim drugim društvenim očekivanjima u Americi.

Počela sam postepeno da integrišem sve tri stvari. Pokušala sam da sačuvam kineski identitet, i da ga povežem sa osećajem jake žene; poslužio mi je model moje bake koja je bila glava porodice. Izabrala sam jaku ženu iz svoje lične prošlosti, i iskombinovala je sa tradicijom kako bih omogućila sebi da budem jaka kao žene i da se osećam sigurno u vezi svog lezbejstva. Iako nisam out u svojoj porodici ne osećam da ću umreti zbog toga.

COMING OUT PRED PRIJATELJIMA I PORODICOM

Veoma je problematično dopustiti drugim ljudima da saznaju da smo lezbejke. Ako odlučimo da otvoreno budemo lezbejke, postajemo vidljive mete za psihičko i fizičko zlostavljanje. Možemo biti: etiketirane kao bolesne, odvojene od svoje dece, otpuštene sa posla... Ukoliko nastavimo da skrivamo svoje lezbejstvo suočavamo se sa uvredama i neprijatnostima kada ljudi podrazumevaju da smo heteroseksualne; ginekolozi žele da koristimo kontrolu rađanja, prijatelji žele da nas "udaju", muškarci nam dobacuju... Živimo u strahu da će neko saznati. Osećamo se odsečeno od mnogih ljudi koje volimo.

Želim da moja porodica i prijatelji znaju da sam lezbejka, jer želim da budem iskrena prema njima. Ne želim ništa da krijem od njih, pogotovo nešto toliko važno za moj život, nešto zbog čega sam srećna i našta sam ponosna.

Mnoge od nas prvo naprave coming out pred prijateljima, procenjujući koji će to najbolje prihvatiti.

Jedna prijateljica pred kojom sam napravila coming out mi je rekla: "Srećna sam što si se zaljubila, ali isto tako mislim da je to pogrešno. Takva osećanja bi trebalo da gajiš prema muškarcima". Posle toga više nismo pričale na tu temu. Od tada pa nadalje pitam sve prijatelje kako za njihove negativne tako i za pozitivne reakcije, tako da ne izigravaju liberalne prijatelje a da pritom kriju homofobična osećanja.

Moja najbolja prijateljica (trinaest godina prijateljstva) prekinula je naše prijateljstvo nekoliko meseci nakon što sam joj rekla. Nismo se čule deset godina. Bez obzira koliko dobro poznaješ nekog, nikada ne možeš tačno znati šta da očekuješ kad napraviš coming out.

Uglavnom je najteže skrivati istinu od svoje porodice.

Prilikom porodičnih okupljanja, gde svi vrlo heteroseksualni dolaze sa svojim porodicama, izuzetno mi je teško jer ne mogu da dovedem svoju devojkicu. Sve moje tetke pitaju kada ću se udati.

Većina roditelja loše prima ovakve novosti.

Gledajući svoje roditelje shvatam koliko su izolovani. Sa kim oni mogu da razgovaraju o njihovoj ćerki koja je lezbejka? U ovakvom društvu ljudi prave veoma surove komentare na račun gej ljudi, a sud o detetu tretira se kao sud o roditeljima. Mnogi roditelji se osećaju odgovornim za to kakva su im deca, i ne mogu da se oslobode osećaja krivice, i traženja uzroka, konstantno pitajući sebe gde li su pogrešili.

U početku, roditelji mogu kriviti sebe, misleći da je lezbejstvo nešto "pogrešno" i da je ono "posledica", zbog toga najblaže reakcije mogu biti ljutnja, osećaj krivice i sramote, povređenost i strah. Reakcije roditelja mogu se ispoljiti i u vidu nasilja: svoje ćerke lezbejke šalju na terapiju radi "izlećenja" (kao da se radi o nekoj bolesti), smeštaju ih u institucije za mentalno zdravlje, kidnapuju ih i šalju na "deprogramiranje", a neki se čak odriču svoje dece. Drugi, izbor svojih ćerki ne uzimaju za ozbiljno, nadajući se da će upoznati finog muškarca i "stvarno" se zaljubiti. Postoje, naravno, i oni koji mnogo bolje prihvataju ovu situaciju.

Rakcija moje majke bila je izuzetak. Rekla mi je: "Ja to ne razumem uopšte, ali drago mi je ako si srećna."

Napraviti coming out pred porodicom uglavnom predstavlja proces za koji je potrebno nekoliko godina. Neki roditelji vremenom shvate, čak i ako u početku odbijaju komunikaciju, dok neki ne. Coming out pred porodicom čini da porodični odnosi budu iskreniji i nekad, mnogo prisniji nego što bi bili da živimo u laži. Možemo čak biti i prijatno iznenađene, kao u situaciji o kojoj nas je izvestila jedna baka lezbejka: *"Jedna od mojih devetnaest unuka mi je rekla: 'Volim da pričam drugarima o mojoj gej baki'."*

PRED PORODICOM I PRIJATELJIMA

Napraviti javno coming out pred našim pretpostavljenim, doktorima, terapeutima, nadzornicima, nastavnicima, ili sveštenstvom, predstavlja rizik. Ovi ljudi imaju moć da naš život učine izuzetno teškim. Diskriminacija na poslu, koja je problem svih žena, teško pogađa lezbejke. Ako se otvoreno deklarišemo, veoma lako se može desiti da budemo poslednje na listi za zapošljavanje, i prve na listi za otpuštanje. Ukoliko krijemo svoje lezbejstvo u cilju da nađemo posao, živimo u strahu da ne budemo otkrivene. Mnoge lezbejke zbog toga, vode dvostruki život.

Ipak, danas sve veći broj lezbejki živi otvorenije, i kada je posao u pitanju. U određenim delovima sveta, lezbejke i gejevi izborili su se protiv diskriminacije na poslu. Poslodavci, na svim poljima, moraće da nauče da ćemo bolje obavljati svoje poslove onda kada budemo iskrene u vezi toga ko smo.

Što postoji veća mogućnost da lezbejke budu vidljive, to je veća šansa da nas ljudi posmatraju realno, da primete podršku koju pružamo jedna drugoj, i da sagledaju našu snagu. Povećana brojčana vidljivost, omogućava nam da se zalažemo mnogo efikasnije protiv diskriminacije na poslu i svih drugih vrsta opresije koje sakrivaju mnoge lezbejke.

Želim da sve objavimo: "Mi smo lezbejke!" sve u isto vreme. Ljudi bi bili šokirani otkrićem da poznaju mnoge lezbejke koje vole i poštuju. Kada bi ljudi zaista bili svesni koliko nas ima, bilo bi im teško da nas vide kao nenormalne.

Ne mislim da je alarmantno što nije bezbedno biti "out". Moje iskustvo govori da je homofobija toliko intenzivna da se prožima koliko rasne i polne predrasude, plus je još uvek, legalno i društveno pojačana. Ne mislim da je rešenje biti sakrivena. Mislim da treba biti svesna svih rizika, oceniti ih, pripremiti se za njih i onda ih preuzeti.

PRONALAZENJE NAŠE ZAJEDNICE

Kontakt sa drugim lezbejkama ima presudan značaj, ali je obično teško ostvariti ga.

Moja prijateljica i ja smo bile zajedno pet godina, ali nismo izašle kao "gej". Oduvek smo osećale da smo dovoljne jedna drugoj, ali sada počinjemo da se osećamo veoma usamljeno i izolovano. Kada konstantno živiš u tajnosti, počinješ da osećaš da ne postojiš. Potreban nam je kontakt sa drugim gej ljudima kako bi mogle nekom da kažemo: "Vidite, mi volimo jedna drugu, mi postojimo!"

Nisam ni pomišljala da u gradu postoje starije lezbejke, a desilo se da su dve moje drugarice napravile žurku i pozvale sve četrdesetogodišnjakinje lezbejke, koje su poznavale. Od tog dan se osećam potpuno drugačije. Gledala sam kroz tu prostoriju i vidim koliko nas mnogo ima. Sada se sastajemo svakog meseca.

Kasnih pedesetih većina lezbejki bila je ekstremno izolovana od drugih.

Ukoliko nisi poznavala neku lezbejku koja je poznavala neku drugu, jedino mesto gde si mogla da sretneš lezbejke bili su barovi, a možda ti se ta bar scena nije dopadala. Pored jednog jezivog romana u kojoj su lezbejke bile očajne i uglavnom umirale nesrećne, postojalo je još nekoliko knjiga, nije bilo novina za koje sam znala, niti grupe do koje bih došla. Bila sam željna kontakta.

Zahvaljujući lezbejkama i gejevima koji su se borili za prava da živimo i volimo otvoreno i ponosno, sada imamo mnogo mreža i organizovanog načina kako da dođemo jedni do drugih. Iako barovi predstavljaju mesta za neke lezbejke da se otvoreno sastaju i zajedno opuste od svakodnevnog stresa, bilo je potrebno stvoriti prostore za okupljanje koji nisu zasnovani na noćnom životu i alkoholu, već mesta koja odražavaju mnogobrojne lezbejske interese. DOB (Daughters of Bilities) društvo osnovano pedesetih godina ovog veka u SAD-u, stvorilo je prvo mesto za lezbejke na kome se sastajalo radi druženja i diskusije. Kasnije su se organizacije poput Lesbian Liberation and Radical lesbians fokusirale na politiku lezbejstva i feminizam. Neki gradovi sada imaju grupe za mlade lezbejke i gejeve, lezbejke različitih boja i religija, starije lezbejke, lezbejke invalidkinje, kao i za majke lezbejke. TNGTF i LLGDF fokusiraju borbu na izazivanje sudova da promene zakone i društvena uslovljavanja koja vrše opresiju nad nama. L&G Media pravi manjinske video dokumente, medijski prezentuje lezbejske i gej teme i imidže. Mi imamo svoje novine, nezavisne izdavačke kuće, muzičke studije, knjižare, restorane, profesionalne i religiozne organizacije, kulturne organizacije i centre. Festivali i plesovi obuhvataju širi krug lezbejske i gej zajednice. U Americi se svakog leta širom zemlje održavaju lezbejski i gej komemorativni marševi povodom godišnjice Stounvolške pobune iz 1969. godine. U Beogradu je 1995. godine osnovana grupa za promociju lezbejskih prava – LABRIS, nastala iz nevladine organizacije ARKADIJA – gej i lezbejskog lobija osnovanog 1990. godine.

Ovakve grupe i događaji pružaju šansu da se preduzme prvi korak, upoznavanja sa drugim lezbejkama, pa čak i tad, mnoge od nas su se osećale stidljivo ili dvoumle da li da prošetaju na lezbejskom okupljanju.

Pre prvog susreta sa lezbejskom grupom za podršku pri ženskom centru, šetala sam kroz blok četiri puta i otišla kući. Bilo me je strah da "izađem" pred celom, potpuno novom grupom ljudi. Sledećeg meseca moje potrebe za prijateljstvom i podrškom nadjačale su moje strahove, i tako sam ušla.

Uprkos našoj povećanoj vidljivosti, ili možda baš zbog toga, napadi na nas i naponi da nas stižaju ne prestaju. Juna 1982. godine u Americi, namernim požarom

uništene su kancelarije vodećih nedeljnih novina "Gey community news". 1979. godine mediji su izabrali da igraju nefer, i kompletno ignorišu istorijski marš od dvesta hiljada lezbejki i homoseksualaca u Vašingtonu.

Tamo nas je bilo na stotine i hiljade, prekrivali smo travnjake Vašington Monument-a. Došli smo kućama u sumrak, umorni ali uzbuđeni zbog važnosti toga dana, uključili smo radio i shvatili da niko nije pomenuo ovaj događaj. Brzo smo pregledali vesti, emisije na televiziji i novine, to smo učinili i sledećeg dana, i našli, samo u jednim novinama malu vest. Jedna radio stanica emitovala je, u par minuta, pregled lokalnih događaja, u kome je bilo pomenuto deset učesnika – bilo je apsurdno. Oni su nam govorili da se to nikad nije dogodilo, da mi nismo bili tamo, da mi nismo postojali.

LEZBEJKE U MALIM ZAJEDNICAMA

Sresti druge lezbejke u malim gradovima ili seoskim sredinama može biti veoma teško.

Ovo je jedan deo zemlje gde sve što je drugačije nije prihvaćeno. Ovo mesto je udaljeno od civilizacije. Ovde nema mnogo gej žena. Ako uopšte postoje, dobro su sakrivene od nas ostalih.

NEKI PREDLOZI

1. Čitaj knjige i slušaj muziku lezbejskih autorki.
2. Kontaktiraj najbližu lezbejsku ili gej organizaciju. Proveri vodiče za kulturu i vidi koja su mesta zanimljiva za žene, ili kontaktiraj nacionalne lezbejske i gej grupe. Organizacije koje nisu u tvojoj blizini moći će da ti daju informacije o grupama bližim tebi, ili da ti daju ime žene koja te može povezati sa drugim lezbejkama u tvom kraju.
3. Budi uključena u ženske političke aktivnosti. Da li blizu tebe postoji ženski centar, možda pri univerzitetu? Bilo koja feministička grupa? Mnoge lezbejke su politički aktivne, i većina ženskih grupa ima lezbejske članice.
4. Idi na ženske manifestacije kao što su koncerti, konferencije i festivali. Mnogi ženski muzički festivali i skupovi održavaju se preko letnjeg perioda u ruralnim sredinama. Liste predstojećih festivala ili skupova objavljuju ženske i gej novine. Čak i ako ovakva dešavanja nisu blizu tebe, možeš upoznati druge lezbejke iz svog kraja, ili nekog ko poznaje nekog.

I zapamti, nisi sama.

VEZE

Biti izvan dominantne kulture pruža nam određenu slobodu prilikom formiranja onakve vrste veze kakvu želimo. Neki izbori, dileme i mogućnosti došli su po uzoru na naše heteroseksualne sestre, dok neki nisu.

PRITISAK DA BUDEŠ U VEZI

Društvo, iznad svega, očekuje od žena da pronađu muškarca, da se zaljube i imaju vezu sa njim. Lezbejke umesto muškaraca traže žene za svoje ljubavnice, partnerke, životne sapatnice, uglavnom naglašavajući da je dobro biti u vezi.

Uslovljeno nam je da mislimo kako smo samo pola osobe ako nismo sa nekim.

Jedina stvar koja ti je u glavi je da sretneš ženu, da se emotivno vežeš, da ostvariš vezu, i da budeš u vezi samo sa njom. To je bio krah mnogih intimnosti.

Ako nismo u vezi, moramo da se izborimo sa sobom i drugima da bi se osećale dobro.

Kada se nađem u blizini parova, u bilo kom vremenskom intervalu, dobijem osećaj razarajućeg očaja, kao da nešto nije u redu sa mnom što nisam u vezi. Pritisak čini da skočiš na bilo koju devojkicu umesto da celu stvar razmotriš.

IZBOR DA NE BUDEŠ U JEDNOJ STALNOJ VEZI

Pored lezbejki koje biraju da imaju jednu ljubavnicu ili nijednu, postoje i one koje nikako ne žele jednu stalnu partnerku.

To što nisam u vezi i što sam prepuštena sebi, dopušta mi da otkrijem kakve su moje potrebe, da otkrijem ko sam, i da dobijem osećaj same sebe.

Sviđa mi se što nipremakome nemam obavezu. Jedan od razloga za to je taj što kad si sama ili u celibatu imaš jasniji odnos prema tome šta želiš u životu. Stvaraš emotivan i fizički prostor. To što želiš ne zavisi od onoga šta tvoja partnerka želi.

Dok sam bila u vezi, provodila sam mnogo vremena raspravljajući se do detalja u vezi svega. Sve je moralo da bude kompromis, sve od malih do najkrupnijih stvari. Veza je izgledala kao ogormno traćenje vremena i energije.

Kada sam sama, moja osećanja bezbednosti dolazi od mene, i odnosa koje imam sa drugim ljudima. Kada sam u vezi moja bezbednost mnogo zavisi od te veze i te žene.

To je neverovatno koliko energije veza iscedi iz mene. Kad sam sama osećam se fantastično, osećam prave talase moći!

Danas u mom životu postoji mnogo više žena nego nekad, postoji mnogo više prostora za mnogo više žena.

Shvatila sam da više posla obavljam i primećujem da sam mnogo kreativnija, kad nisam u vezi.

Volim osećanje kada pokušavam da stvorim nešto novo.

Ne distanciramo se jedne od drugih, izborom da ne budemo u vezi. I dalje želimo, i imamo intima prijateljstva. Neka od njih su seksualno intima.

Veoma mi je teško da povučem liniju između prijateljice i ljubavnice, tako da spavam sa nekolicinom svojih najboljih prijateljica. Pronalazim da je to zaista zadovoljavajuće. Puno puta se desi da spavam sa bliskim prijateljicama bez seksa, što mi takođe pričinjava zadovoljstvo.

Možemo izabrati intimnost bez seksa zato što nam se sviđaju prijateljstva takva kakva su i ne želimo da ih menjamo.

Smatra se da je lezbejska zajednica u potpunosti prekopirala heteroseksualnu zajednicu razmišljanjem da intimnost u vezi podrazumeva seksualni odnos. Veza može da bude čvrsta i intimna i bez seksa, jer uvođenje seksa u vezu ne dokazuje obavezno ove vrednosti.

Koliko je dobro biti sama zavisi od sposobnosti da izbegnemo posrtanje i osećaj zavisnosti zarad našeg dobra. Uglavnom tražimo sreću u tome da nas neko voli i ceni, a u stvari želimo da to zadovoljstvo pronađemo u sebi.

IMATI STALNU PARTNERKU

Mnoge od nas biraju da budu u intimnoj i seksualnoj vezi sa jednom ženom, bez obzira da li ili ne živimo zajedno. Mi gradimo vezu, planiramo svoj posao tako da možemo imati više vremena da budemo zajedno, pomažemo jedna drugoj prilikom ličnih promena i poteškoća, izgladujemo konflikte. Među nama ne postoji podela uloga, trudimo se da promenimo obrazce po kojima smo naučene da funkcionišemo. U vezi možemo biti par meseci, nekoliko godina ili ceo život.

Kada čujem druge lezbejke da pričaju o svojim prijateljskim i ljubavnim vezama sa mnogo žena, to može da zvuči uzbudljivo. Biti u vezi sa jednom ženom isključuje ovakve vrste emotivnih avantura. Ali moja partnerka i ja imamo sopstvenu avanturu koju stavljamo na prvo mesto. Konačno posle godinu ipo dana možemo da kažemo jedna drugoj: "Trebaš mi"; i da znamo šta to znači. To ne znači "Ja sam beznađna bez tebe, ne mogu da te pustim", već znači rizikovanje određene unutrašnje zavisnosti koju ranije nisam poznavala.

INTIMNOST

Bez obzira kakvu vezu imamo, naše porodice i mediji nude nam samo ograničene, heteroseksualne modele intimnosti. Oslobođajuće je biti bez modela i seksističkih stereotipnih uloga, ali se može javiti određena nesigurnost u vezi toga kako treba da se ponašamo.

Udala sam se sa devetnaest godina i tačno znala šta treba da radim do kraja života; nisam morala da razmišljam. Kada sam ušla u prvu lezbejsku vezu nisam imala nikakvu predstavu. To je zastrašujuće. Nisam znala kuda da idem, kome da se obratim i pitam da li je ispravno to što činim. Sviđa mi se što bez modela, način na koji živimo zavisi od naše petlje.

PORODIČNI KALUPI

Mnoga poglavlja koja se bave lezbejskim vezama i seksualnim odnosima više imaju veze sa usponima i padovima intime, nego sa činjenicom da smo lezbejke.

U mojoj porodici se niko nije vidno ljutio. Nisu potojale svađe, već samo "diskusije". Kada se moja partnerka ili bliska prijateljica razbesni, moja prva reakcija je panika. Znam da želim da se otvorenije raspravljam, da ne budem tako tiha u svojoj ljutnji, ali mi to teško polazi za rukom.

Moji roditelji su živeli i radili zajedno dvadesetčetiri časa dnevno sve do smrti. Porodica moje partnerke Lu bila je tradicionalnija. Njen otac je radio celog dana ili je vreme provodio sa svojim muškim prijateljima, dok je njegova žena provodila mnogo vremena sa svojim sestrama. Lu je gledala svoje roditelje kako izgledaju u svom podeljenom vremenu, i njoj je to isto bilo potrebno. Imala sam problem sa

prihvatanjem činjenice da Lu povremeno želi da bude bez mene. Borile smo se sa ovakvim razlikama dok nismo rešile da se osećamo bezbedno radeći stvari drugačije od naših roditelja.

RAZDVOJENOST

Mi koje volimo žene odrasle smo u seksističkom društvu koje obezvređuje žene i ne pruža nam mogućnost da izgradimo svoj identitet. "Uloga" žene u vezi je tradicionalno postavljena tako da žena daje, da se prepušta, podčinjava, i brine za one koje voli. Iako postoje ogromne razlike između žena, postoji izvesna bliskost koja proizilazi iz činjenice da smo isti pol – slično telo, i da smo slično socijalizovane. Može nam se desiti da upadnemo u osećanje bliskosti iako za tako nešto nema razloga. Trebalo bi da budemo zaposlene, kako bi pronašle zdrav balans između bliskosti i distanciranosti, i ohrabrile jedna drugu da izgradimo individualnost.

Pohvalno je što moja devojka i ja poznajemo svoje granice, znamo kada želimo da kažemo da a kada ne. Ako ne izgradimo svoju privatnost odmah na početku veze, sledeća stvar koju činim je ili se potčinjavam ili odlazim.

Ako započnete vezu sa ženom koja živi daleko, ali zbog posla mora da se preseli, ne možete je kriviti što će otići od svoje kuće, prijatelja, i dotadašnjeg posla, i što nećete moći da stalno budete zajedno. Vi bi trebalo da budete svesne koliko je to važno za onu koju volite. Moja devojka trenutno živi u drugoj državi. Mrzim razdvojenost, ali sa druge strane cenim njenu nezavisnost, kao što cenim svoju.

MONOGAMIJA ILI NE

Neke lezbejke radije moguće da budu u vezi koja je puna seksualne ekskluzivnosti, dok su druge mnogo obazrivije.

To što sam lezbejka pruža mi priliku da radim stvari drugačije od heteroseksualnih parova koje sam videla. Volela bih da budem manje posesivna od heteroseksualaca, ali kada se dogodi da moja partnerka postane seksualno intimna sa drugom ženom, to me boli. To nas je čak moglo rastaviti. Odlučila sam da budem iznad svoje potrebe za seksualnom zavisnošću, pa i ako to u nekim krugovima nije politički korektno, veoma je humano.

Neke lezbejke raščistile su sa sobom da li žele da budu mnogamne ili ne, dok druge stalno razmatraju svoje stavove.

BUČ I FEM

Mnoge javno deklarirane i aktivne lezbejke pedesetih godina, kao i one pre njih, pratile su striktno oblačenje i, utvrđeno ponašanje, posebno u društvenim situacijama. Smatralo se da bučice iniciraju seksualne veze, a da fem prenose pasivnost i u krevet; da dopuštaju bučicama da vode ljubav sa njima, ali ne i da uzvraćaju. Sve je to bila posledica tadašnje socijalizacije i odsustva seksualne slobode. Lezbejke feministkinje nekada kritikuju buč-fem lezbejke zbog imitiranja heteroseksualnih modela i ovekovečivanja seksizma. Druge su ovako reagovala:

Bila sam fem, žena koje je volela i želela da neguje buč snagu u drugim ženama. I pored toga što sam bila lezbejka preko dvadeset godina i prigrlila feminizam kao svoj pogled na svet, mogu da uočim buč na sto metara daljine, i da me uzbuđi njena moć. Suprotno uverenju ova moć nije uzeta na raču identiteta fem. Buč-fem veze onako kako sam ih ja iskusila, bile su kompletni erotski iskazi, a ne

falsifikovane heteroseksualne replike. Bile su duboko ispunjene jezikom lezbejskog stava, oblačenja, gestikulacije, ljubavi, hrabrosti i autonomije. Buč-fem jeste erotično partnerstvo, i služi obema kao upadljiva zastava ustanka, kao i intimno ispoljavanje ženske seksualnosti.

Neke žene kažu da je buč-fem odnos stvar prošlosti, ali su mnoge lezbejke nedavno odgovorile da to nije tačno. Iako su kodovi manje striktni danas, mnoge lezbejke na različite načine, nastavljaju da ispoljavaju buč-fem buđenje aserativnosti i receptivnosti, slaveći "različitost ženskih sturuktura", i stoga forme hrabrog eroticizma.

OPRESIJA I PODRŠKA

Heteroseksualci imaju privilegiju da se drže za ruke u javnosti, da odlaze zajedno bilo gde, i da uvek budu lepo dočekani kao par od strane svojih porodica, religioznih zajednica i institucija. Oni mogu javno da proslavljaju svoje veze, donose odluke za drugo u vreme bolesti, i ostavljaju materijalna dobra u slučaju smrti. Lezbejke ne mogu uživati nijednu od ovih stvari.

U prostoriji nastavnčkog osoblja gde radim, slušam druge nastavnike kako pričaju o svojim vezama... Ništa im zaista ne predstavlja problem, ali jedni drugima pružaju veliku podršku. Kada bih bila otvorena prema njima, izgubila bih posao. Ako je En bolesna, ja sam izuzetno zabrinuta zbog nje, i ne mogu imati nimalo razumevanja na poslu. Ako nas dve moramo da donesemo veliku odluku, nikog ne mogu pitati za pomoć. Sve ovo čini izuzetno važnim naša lezbejska prijateljstva.

Tokom svih razdoblja, uprkos opresiji, lezbejke su podržavale veze drugih lezbejki. Danas, na sasvim jednostavan način možete pitati naše prijateljice kako izgledaju njihove veze, imamo šansu da pričamo o svojim svađama, odanosti, ljubomori, poslu, kućnim poslovima i svim drugim stvarima o kojima ljudi imaju potrebu da pričaju. Mnoge od nas stvaraju lične rituale, gde prijatelji i porodica (ponekad i krvni srodnici, nekada alternativne porodice) dolaze da zajedno proslave važne događaje: da afirmišu naše identitete kao žena i lezbejki, proslave našu ljubav, ...Možemo se isto tako okupljati pod drugim okolnostima: da označimo dolazak ili odlazak naše dece, rođenje bebe, početak ili kraj naših veza.

Ljubav koju imamo jedne za druge – kao prijateljice, partnerke i porodica, predstavlja izvor moći, zadovoljstva, borbe i odrastanja. Gledamo ispred, da bi mogle da volimo: otvorenije, dublje, hrabrije, bez besa, na onoliko načina koliko može da postoji...

SEKSUALNOST

Deo ljubavi prema ženama predstavlja i seksualna privlačnost među ženama. Privlačnost varira koliko se i žene razlikuju. Kroz seks možemo izražavati: ljubav, prijateljstvo, požudu, brigu, potrebu, osećaj za avanturu, uživanje u našim telima. Možemo se mnogo ljubiti i grliti, milovati telo partnerke satima, ili imati brzi seks. Možemo milovati bradavice i klitoris, vaginu dodirivati prstima i jezikom i dodirivati sebe tokom seksualnog odnosa. Možemo i ne moramo imati orgazme, koristiti erotske slike, razmenjivati fantazije, i igrati seksualne igre, smeјati se dok vodimo ljubav, spavati zajedno bez genitalnog seksa. Ovde ne postoji nijedan "pravi" način da se bude seksualna niti bilo koji "ispravan" način vođenja ljubavi.

Knjige i filmovi oduvek prikazuju ženama i muškarcima da zajedno budu seksualni, kroz određene uloge koje se od njih očekuju. Za lezbejke čak i sam pojam "vođenja ljubavi" ili "seksualni odnos" nije striktno definisan. Za mene i moju partnerku to je oduvek bilo međusobno podučavanje, zajedničko učenje, stvaranje koje se stalno gradi. To je ono što obe volimo i zbog čega je sve moguće.

Seks koji sam imala sa muškim partnerima bio je u redu, ali me sa mojom devojkom oduševljava intenzitet. Želim da dodirujem i da me dodiruje, da stalno vodimo ljubav, da budem i gruba i nežna, da je penetriram, da osećam kako se kreće po meni. Konačno osećam, ispunjenost i dubinu svoje seksualnosti. Oduvek sam sumnjala da mora postojati nešto više, ali nisam razumela kako to da pronađem.

U pronalaženju onoga što izluđuje moju partnerku, što oslobađa njeno telo, okušavajući je, učeći o njenim mirisima i strukturama, počinjem, takođe, i sebe da volim.

Divno je što ne moram da razmišljam o trudnoći!

Postoje naravno i problemi, od kojih je svakako mit da lezbejski seks ne podrazumeva nikakav problem. Možemo uleteti u nevolju očekujući da će seks sa ženom biti blažen, intuitivan, spontan, i nikada dosadan.

Vođenje ljubavi sa ženom prvi put, obično uključuje mnogo više od toga što se dešava seksualno. Možemo se odjednom osetiti oslobođenim kao seksualna bića. Možemo osetiti stimulisuće zadovoljstvo, ali i biti prestrašene do smrti. Mogu proći meseci, čak i godine dok ne naučimo sve o promenjenim šablonima u seksu, šta volimo i koji je naš kamen spoticanja.

Što više spavam sa ženama, to više uviđam da ne možeš pretpostavljati da se tvojoj partnerki dopada isto što i tebi. Tu postoje ogromne razlike. Najzrazličitije stvari treba izneti, pričati o njima, ali se obično to ne događa.

Imala sam prilično poteškoća sa iniciranjem seksa, ali kad je sve krenulo nastupilo je olakšanje. Moja partnerka voli da otpočne vođenje ljubavi ali ima problema sa doživljavanjem orgazma i zbog toga je frustrirana. Imamo problem da pričamo o tome.

Godinu ipo dana imale smo divlji, strastven seksualni život. Kada smo počele da živimo zajedno, seksualnost je odjednom postala pitanje. Ispostavilo se da su naši obrasci bili veoma drugačiji. Moja partnerka ima potrebu da priča, da se putem konverzacije oseti intimno, da se potpuno opusti pre nego što oseti seksualnost. Ja imam potrebu da dodirujem, da prvo napravim fizički kontakt pre nego što se opustim da bih mogla da pričam intimno. Posezala sam za njom pre nego što bi stigle do spavaće sobe i ona je bila sleđena. Borile smo se oko toga mesec dana, obe smo se osećale užasno, sve dok nismo postale svesne šta se događa.

Ranije, kada sam bila u braku, navikla sam da imam seks veoma često i kada nisam želela. Kada sam počela da živim sa Ritom radila sam istu stvar. Ona se identifikovala kao lezbejka dok je još bila dete. "Evo me pored prave lezbejke" govorila sam sebi, i želela sam da živim u skladu sa njenim očekivanjima, ili onim što sam mislila da jesu. Konačno posle dve godina počela sam da govorim: "Stani momenat, ne želim sada da vodimo ljubav". Osetila sam se mnogo bolje.

Zbog toga što su žene duboko socijalizovane da ne budu seksualno aserativne, i da ne mogu otvoreno da pričaju o seksualnom zadovoljstvu, naučiti sa svojom

lezbejskom partnerkom kako da pričaš otvoreno o tome šta obe želite u seksu, predstavlja pravo otkrovenje.

Kada vodim ljubav sa ženom, izazov je da sve češće budem iskrenija, da kažem šta zaista osećam, da ispoljim svoju odsutnost umesto da se pretvaram.

Možemo ući u lezbejski seks sa zaveštanjem heteroseksualnih modela koje su štetne za žene. Bez obzira da li smo bile heteroseksualne ili ne, ovakve ideje se ipak uvlače u naš život.

U vođenju ljubavi možemo uneti:

- ubeđenje da seks ne volimo mnogo, i da verovatno nismo seksualne ili da smo "frigidne".
- osećanje da je seks o.k. ali ne i za poštovanje.
- sumnju da smo svojim partnerkama dužne da pružimo seks kada one žele.
- nepoverenje u svoje seksualne reakcije – ubeđenje da ne možemo postići orgazam u seksu sa partnerkom.
- malo iskustva u aserativnosti ili preuzimanju vođstva u seksu.
- stid da dodirujemo sebe prilikom odnosa, zato što mislimo (ili mislimo da naša partnerka misli) da ona sve treba da čini.
- fokusiranje vezano za samo izvođenje čina vođenja ljubavi, uključujući, svakog puta, orgazam kao cilj.
- emotivne ožiljke zbog nekadašnjeg iskorištavanja tela, ili seksualnog zlostavljanja.

Neke od nas mogu sumnjati u svoje lične impulse i preferencije kada se čini da prate muški model. Na primer, može nam biti neprijatno da osetimo požudu, ili zato što reagujemo agresivno i imamo fantazije ili zato što dominiramo ili koristimo erotske materijale. Ipak, ovo mogu biti aspekti seksualnosti koju bismo uživale. Dildo, na primer, nije "zamena za penis", već nam pruža zadovoljstvo ako uživamo u penetraciji tokom seksa. Kao lezbejke imamo šansu da se odvojimo od muško-definisane seksualnosti, i da proniknemo u sve dimenzije svoje seksualnosti, koja duboko zadire u našu intimu, zadovoljstvo i ljubav.

Stalno skrivanje ili nedostatak vremena za vođenje ljubavi prouzrokuje probleme koje često potiskujemo, ili ne govorimo o njima.

To su sve tri stvari: kako se osećate u vezi svog posla? Kako se osećate pored ljudi sa kojima radite? Kako se osećate u vezi činjenice da vam kuća već dve nedelje nije bila prazna? Bilo bi stvarno divno da se nađe malo vremena za seks.

Bila sam prošlog leta sa grupom lezbejskih parova, sve bliskih prijateljica. Deset žena, i sve smo priznale kako želimo da vodimo ljubav mnogo češće. Da li to ima veze sa materinstvom (neke od nas imaju decu), ili sa tim što je uzbuđenje nestalo u vezi?

Prolazim kroz dug period i osećam potpuno odsustvo svoje erotske energije, zato što me previše plaši da dopustim sebi izlet kad imam toliko posla da uradim. Strah me je, da će me to potpuno obuzeti. Ponekad ne vidim kako da postignem obe stvari.

Osećamo potrebu da budemo seksualno slobodne, u bilo kom vidu koji nam je potreban. Kao žene učimo da balansiramo ono što dajemo drugima time što

oduzimamo vreme za nas same. Možda bi takođe trebalo da afirmišemo potrebu za odvajanjem vremena radi seksualnog zadovoljstva.

Ako vi, ili vi i vaša partnerka imate problema sa seksom, možda biste želele da se priključite lezbejskoj grupi za diskusiju ili potražite savetovanište. Najvažnije je što možemo pomoći jedne drugima, više nego što to trenutno činimo, tako što ćemo seksualne probleme i teme uvesti u svoje konverzacije. "Kako je tvoj seksualni život?" može povremeno biti pitanje od neverovatne pomoći.